

REFORMÁTUS HÍRADÓ

X. ÉVFOLYAM 4. SZÁM

Támogatók: Felsővárosi, Hidelvei, Iriszi, Kerekdombi, Szamosfalvi, Törökvágási, Újalsóvárosi Református Egyházközség, Kolozsvári Református Kollégium.

Alapította: Ballai Zoltán és Bibza Gábor
Szerkesztő: Kerekes Edit

Mindig valami új történik – 10 éves a Református Híradó

Évente négy alkalommal jelenik meg a *Szabadságban* 2011 óta a *Református Híradó*, több kolozsvári református egyházközség lapja. Sok munkát, feladatot és sok örömet, jó hírt, küzdelmekre sikereket köszönhetünk a lapnak, elsősorban azoknak az embereknek, akik a tíz év alatt benne megszólaltak, megmutatkoztak. Igazán kiváltságosok a 21. század emberei: sokféle lelki és szellemi táplálékból válogathatnak, és bár a bőség zavarától olykor nem látunk jól, mindig találunk egy segítőt, kezeget, ha nagyon szükségünk van rá. Kicsit ilyen az *RH* is. Megmutatja, milyen a kétezres évek református egyháza, a harmadik évezred kolozsvári református közösségeinek tagjai, alkalmazottai, önkéntesei, hangulata, és vissza segítheti a közösségre azt, aki ettől eltávolodott vagy sohasem volt része. A lap egyik alapítójával, dr. Bibza Gábor esperessel visszatekintettünk az elmúlt tíz évre. (Részletek a 18. oldalon)

A Református Híradó jó példája annak, hogy lehet különbözőképpen gondolkodni

Modern karácsony

BIBZA GÁBOR

Nincs új a nap alatt. Gyermekkor emlékeim közé tartozik az, hogy karácsony elsősorban családi esemény volt csupán. Az állam nem tiltotta, de a kommunista diktatúrában nem is lehetett nyíltan ünnepelni. Nem voltak feldíszített utcák, terek, a templom falai közé szorult a Krisztus születés élménye. Kevesebben vettek részt a templomi közösségekben, az opportunisták távol maradtak.

Az az álom, ami Erdélyországban az elmúlt harminc esztendőben történt velünk, a keresztyén hit és a hozzá tartozó társadalmi megnyilvánulások, koncertek, karácsonyi vásárok és a közösségi ünneplés formái idén hirtelen eltűntek. Ma mindezt egy apró vírus rovására írják. Hirtelen minden visszatért a templom falai közé, oda, ahova csak a legbátrabbak és a kiszolgáltatottak mennek el, akiknek nincs mit veszteniük. Akik félnek, ebben az esztendőben is otthon fognak maradni.

A jelek viszont arra utalnak, hogy a világjárványt követően is visszazorulóban lesz a nyílt, felhőtlen ünnepelés. Európa több nagyvárosában nem állítanak karácsonyfát vagy betlehemeszt. Nincs már politikai szándék. Kínos a multikulturális társadalomnak. A keresztyén gyökerektől való elszakadást gyorsítja fel a járvány hatása. A társadalmi események újra és újra megfosztják karácsonyi hitünket a sallangtól, a műfénytől és a műfényőtől, az új egészségügyi és társadalmi helyzetben arra kényszerülünk, hogy újraértelmezzük az ünnepünket, tartalmat keressünk akkor, amikor a formáktól megfosztanak bennünket. A történelem folyamán az ehhez hasonló helyzetek mindig a hit erejét táplálták.

Legalább nem a kereskedelem diktálta felszínes, formásokban kimerülő keresztyénség lesz a domináns. Végre lehetőség van a lelki, hitbeli ünneplésre, megszülethet a lelkünk jászálaban nekünk is Jézus, a Krisztus. Az újfent családi körbe beszoruló karácsonyozás pedig ismét bensőségesebbé teszi az ünnepünket, odafigyelhetünk egymásra.

Óvodától kántorságig: ha megnövök, Halász Judit szeretnék lenni

Müller Márta süt, fest, tanít, orgonál, nyári hangversenyeket szervez

A Farkas utcai református egyházközség fiatal kántorkisasszonyát, Müller Mártát már gyerekként vonzotta a zene, az éneklés. Zenei tanulmányait az Augustin Bena Zeneiskolában kezdte, majd kilencedik osztályban felvételizett a Sigismund Toduță Zeneliceumba, amelyet 2011-ben végzett el. A Gheorghe Dima Zeneakadémián orgona szakot végzett alap- és mesterképzésen. Már orgona szakos hallgatóként többször helyet-

tesítette olykor a kolozsvári egyházközségek kántorait, 2013-tól pedig a Belvárosi Református Egyházközség kántora. Legkedvesebb kántori feladatának a fiatal egyháztagokkal való foglalkozást tekinti. Orgonát tanít gyerekeknek egy alapítvány keretében, ami szintén örömmel tölti el. Szeret barkácsolni, kézimunkázni. Sorsát Istenre bízta, mert hiszi, hogy Isten tudja a legjobban, mire van szüksége, mi a feladata és szerepe a nagyvilágban.

NAGY-HINTÓS DIANA

– Már óvodáskoromban vonzott a zene, az éneklés. Zenei tanulmányaim első osztályos koromban kezdődtek a kolozsvári Augustin Bena Zeneiskolában. Itt kezdtem el az iskola (Apáczai Csere János Elméleti Líceum) mellett zongorát tanulni Pusztai Enikő és Guttman Emese tanítványaként. Kilencedik osztálytól mentem át a Sigismund Toduță Zeneliceumba, ahol épp akkortájt indult orgona szak. Kis gondolkodás után hangszer váltottam, így 2011-ben orgona szakon végeztem, Amalia Goje tanárnő osztályában. A Gheorghe Dima Zeneakadémián folytattam tanulmányaimat Ursula Philippi és Erich Türk vezetésével. Itt szereztem mesteri diplomát 2017-ben, orgona szakon. Az egyetemen többek közt csembalót, basso continuót is tanultam. Ezt azért emelem ki, mert volt lehetőségem felépni csembalistaként is. Például Bach három csembalóra írt koncertjének előadásán Erich Türk jóvoltából kipróbálhattam a szebeni evangélikus templomban a basso continuót Ursula Philippi tanárnőnek köszönhetően. Oriási élmény volt a szebeni Bach-kórust és zenekarát kísérni Kurt Philippi vezetésével.

A templom tövében cseperedett fel, amelynek mára kántora lett

FOLYTATÁS A 19. OLDALON

Mindig valami új történik – 10 éves a Református Híradó

KERESKES EDIT

– Mikor és miért, hogyan merült fel 2011-ben az ötlet, hogy egy világi lapban szólaljon meg a református egyház?

– A kolozsvári lelkipásztorok már 2009-ben úgy érezték, hogy közös lapra lenne szükség. Több mint egy éven át helyben topogott a kezdeményezés, mert nem alakult ki összhang arról, hogy milyen formában és ki működtesse a lapot. A helyzet szorításában több lelkipásztor úgy érezte, hogy a gondolatainkat, hitünket és nem utolsósorban tanainkat a világ elé kell tárni. Nem lehet csupán a templom falai közé zárkózni. Akkor úgy tűnt, hogy olyan nyitott világban élünk, ahol Istenről a médiában is lehet biztonságot tenni, ráadásul modern formában. Végül az akkori két legfiatalabb Kolozsváron szolgáló lelkipásztor, dr. Ballai Zoltán és jómagam a Szabadságot felkeresve találtunk partnerre és szerkesztőre benned.

– A 2011. évi reformációra megjelent első számban még esperes elődöd, az azóta nyugdíjba vonult Bibza István, akivel közösen pásztoroltátok a török-vágási gyülekezetet, fogalmazta meg a lap „krédóját” – az indítatást, amely a Református Híradót életre hívta és a törekvéseit, ezekben édesapáddal és alapítótársaidal egyetértettetek. Mint írta: „Szeretném, ha jobban látnánk, honnan jöttünk, hol vagyunk és hova megyünk.” Sikertől mára jobban látni?

– Hogy jobban látunk-e, nem tudom, de az biztos, hogy sokat láttunk az elmúlt tíz évben magunkból, egyházunkból és hitünkünkől az olvasóközönséggel. Az, hogy honnan jövőnk, egyértelmű volt, az is bizonyosnak tűnt 10 éve, hogy hol vagyunk, hogy hova tartunk, azt a mai különös körülmények között csak a hit nyelvén lehet értelmezni, minden más kísérlet feleslegesnek látszik. A célja a református keresztyéneknek világos. Csak Krisztussal lehet Isten felé tartani.

– „Még nem állunk mindnyájan a láng körül, de remélem, hogy minden igazán fényre vágyó lélek nemsokára ide-talál” – olvashattuk még a lapindító jegyzetben. A Kolozsvári Református Egyházmegye 12 egyházközségéből 7 csatlakozott első perctől a laphoz, mára a Református Kollégium is. A demokráciát, szabad gondolkodást nagyra értékelő körünkben ezért elismerés jár a református egyháznak, jelesül a kolozsvári egyházmegyének, hisz berkeiben lehet másféleképpen gondolkodni, cselekedni ugyanazt a célt szolgálva. Bár közel féltucatnyi egyházközség továbbra sem csatlakozott „hivatalosan” a – nevezzük így – kiadócsaládoz, az elmúlt tíz évben mind a 12 gyülekezetre igyekeztünk odafigyelni, sikereiket és örömeiket közös üdvözléssel hirdetni a hírek, tudósítások, interjúk által, hogy példák és küzdelmeik mindannyiunk épülésére szolgáljanak. Úgy tűnik, ha nem is állunk mindannyian a láng körül, de közelebb kerültünk hozzá. Hogyan érezhető ez az egyházmegyén belül?

– Utópia lenne azt hinni, hogy mindig mindenki mindenben egyet fog érteni csak azért, mert egyház vagyunk. Aki ezt hirdeti, az nem mond igazat. Tekintettel arra, hogy az egyházat emberek alkotják, széthúzás mindig volt és lesz, az egyházban is. A kérdés az, hogy ezt a helyzetet hogyan kezeljük. Ráeröltetjük a másokra a véleményünket, vagy tiszteljük tudjuk tartani azt is, aki esetleg egy adott témáról mást gondol. A Református Híradó jó példája annak, hogy lehet különbözőképpen gondolkodni. Sajnos nem mindenki látja ma sem így, de egyre többen elfogadják ezt. Nem erőltettük a lapot, de teret biztosítottunk

kal – erdélyi férj, magyarországi feleség –, a bodonkúti pappal, aki szörványt kapott karácsonyra ajándékba, az élők sorából idejekorán távozott püspökkel, aki sárkányokkal hadakozott és „ritkán nevetett”, és egy másik püspökkel, aki szétforgácsoló világunkban a megtartás vitatott útjait kutatja-építi. Még a negyedet sem soroltam el a 35 lapszám témáinak, mégis soknak tűnhet. Talán sikerült a megfogalmazott cél szerint egymást jobban megismerni, esetleg egymás példáin élő kövekké tovább épülni. Maradt-e még írnivaló, mondanivaló?

– MARADT BÖVEN. Állandóan úgy érzem, hogy a lényegét még nem mondtuk el. Püspökök,

kell ahhoz, hogy valaki mindent egyszerre vállalja. Kell hozzá egy olyan házastárs, aki teljes mértékben egyetért a célokkal és jó menedzserként azok elérését minden tudásával elősegíti. Illetve nagyon sok segítség a család, szülők, valamint a gyülekezeti tagok részéről. Mindez csak emberi igyekezet. Én tapasztalom állandó jelleggel, hogy Isten áldása is ott van a munkámon, munkákon. Azt is érzem, hogy előbb-utóbb vissza kell vonulni mindebből. Ezt ma már nem a gyengeség jele elmondani, leírni, hanem pont a hit nyújtotta józanságból fakadó tiszta látás.

– Nem az RH az egyetlen sajtókiadvány, amelyet szerkesz-

viszont, hogy az egyházmegye Facebook-oldala jól működik. A járványhelyzet szülte a gyors, digitális kommunikálás szükségét. Gáspár Károly kezdeményezését támogattam, és áldozatos munkája elvettem ma is. Ez a felület tovább fog fejlődni, mert a digitális bennszülöttek nemzedékét csak itt, vagy ezen túl az Instagramon lehet elérni. Az utóbbi még fehér folt egyházmegyénk számára. Ez már megváltozott kommunikációt igényel. Az ilyen típusú felületeken az érzések, élmények, események sokkal fontosabbak, mint az alapos prédikáció. Meg kell tanulnunk ebben az új formában tálnani a tartalmat ennek a nemzedéknek is.

Ugyanakkor nyitottak vagyunk további együttműködésekre az Agnus Rádióval és egyházközségeink sajtóközpontjainak szerkesztőségével. Hadd kérdezzek most én. Számokra mi volt a kihívás és mit tanultál ebből a projektből? Hogyan látod ma a helyi egyházi újságírás jövőjét? Mi változott meg a tíz esztendő alatt?

– A tíz esztendő alatt a helyi református sajtó nagyot lépett a modern kommunikációs eszköztár és alapelvek tekintetében. Művelőinek sikerült egészen jól elfogadniuk azt, hogy hatékonyabb a befogadó kódrendszerében megfogalmazni az üzenetet, a közölnivalót még akkor is, ha ez a kulcsin – még mindig csak a(z) egyre korszerűbb) műszaki lehetőségekhez mért – előretörését jelenti, ami nem jár feltétlenül együtt a belbecs romlásával, éppen ellenkezőleg, megerősítheti a megértését. Magyarán ma már sikerül olyan értelmes formába öltöztetni a mondanivalót, hogy az értő szemekre, fülekre és lelkekre találjon, hogy arra sokan kíváncsiak legyenek. Nagyon hálás vagyok azért, hogy annyi pazar embert ismertem meg az RH-nak köszönhetően, a mások küzdelmei, kitértása engem is megerősít a saját küszködéseimben, és mindig öröm mások sikereit, elégedettségét látni.

A legnagyobb kihívás, hogy sosem tudok maradéktalanul elégedett lenni az eredménnyel, mert folyton valami olyan teljességre törekszem, amiről éppen az RH és általában újságírói tapasztalatom is azt mutatja, hogy lehetetlen, de értelmetlen is. Már nagyon ideje volt megtanulnom megélni ennek a szépségét. Tulajdonképpen pillanattörédeket örökítünk meg, képeket festünk emberekről, érzésekről, közösségekről, törekvésekről, hangulatokról úgy, amilyenek azok éppen akkor, éppen annak a szerzőnek és témának, interjúalanyának a találkozásán kapcsán megmutatkoznak. És ez így nagyon rendben van, sőt megvan a sajátos varázsa is, mert éppen ettől lesz egyedien minden találkozás, minden cikk, és ettől lesz sokadszorra is más, új, megismételhetetlen.

A jövő egyházi sajtója olyan lesz, amilyenek mi leszünk, az emberek, akik megalkotják. Ha a hozzáértés mellett kellő nyitottsággal állunk hozzá, akkor akár csak mi, emberek, sokszínű lesz és érdekes, ahova mindenki belefér a maga választotta formában.

ROHONYI D. IVÁN

Állandóan úgy érzem, hogy a lényegét még nem mondtuk el

minden gyülekezet számára. Ráadásul a Kolozsvár-központú egyházmegyében sikerült a lap hasábjain odafigyelni a vidéki egyházközségekre is. Ma a hangulat sokkal jobb az egyházmegyében, mint a kezdetekkor, az RH-nak köszönhetően is. Ami az újságmellékletben való közlést illeti, volt, aki élt a lehetőséggel, a felkéréssel és volt, aki nem. A cél az volt, hogy mind a 12 kolozsvári gyülekezetet tudjuk megszólaltatni, mindenki-re odafigyelni, ez a célkitűzés sokszor sikerrel járt.

– Sok nagyszerű felfedezést tettünk az RH hasábjain a tíz év alatt. 1910-ben saját költségén Amerikába készült a szamosfalvi gyülekezet két tagja, hogy ott pénzt gyűjtsenek a templom megépítésére, akár kétkezi munkájukkal. Száz évvel később pedig egy újonnan alakult gyülekezet templom-építési törekvéseinek lehettünk tanúi. Kós Károly zsolnárt énekelte a kalotaszegiekkel. Templomot tatarozott az egyik gyülekezet, öregothont és óvodát épített egy másik. Különleges emberekkel találkozhattunk a lap hasábjain, például a felsővárosi orvosasszisztenssel, aki életét megváltoztató balesete után hazatért Erdélybe segíteni, a kerekdombi lelkészrel, aki kilencéves korában ismerhette meg 56-os elítélt édesapját, aztán a kommunizmusban magyar templomot épített, az erdélyi szolgálót vállaló lelkészgyakornokok-

esperesek, de segédlelkészek, kántorok, diakónusok és egyszerű gyülekezeti tagok is megszólalhattak. Látható volt a 35 lapszámában a hit százannyi emberi szípköréje.

Most is van mit mondani. Mindig valami új történik, és erre mindig a múlt példáiból indulva a jelenben kell jó hitbeli választ találni. Tavasszal, a járvány kitérőrekor a pestis idején teológiát művelő reformátor eleinket hívtuk tanúnak, hogy a jelent megértsük és cselekedni merjünk. Voltak és vannak bátor cikkek is. Például az egyház bioetikai tanításának szántunk széles keretet az egyre erkölcsstelenebb világban, vagy tiltakoztunk a járvány első időszakában, ha keresztyéni módon is, alázattal, a templomok bezárása ellen.

– Nyolc éve vagy a kolozsvári egyházmegye esperese. Azóta sikerült megépitni a szolgálati helyeden a török-vágási parókiát, udvart, és az esperesi feladatkör nemcsak a lapkiadással bővült, de a család is gyarapodott, középiskolás nagyfiamok mellé nem remélt ajándékként két lányotok született, a nagyobb éppen óvodás. Nem kevés logisztikát jelent ennyiféle téren helytállni, főleg mert nálatok is, mint egyre több lelkészcsaládban, a gyerekek édesanyja is dolgozik, az egyházközségen kívül, „civil” állásban. Mi a módszertetek?

– Emberi mércével mérve először is hit és megszállottság

tesz. Később, 2014 pünkösdjén megjelent a Kehely, az egyházmegye lapja, és a mára statikus jelleget öltött honlap is megépült esperességed második esztendőjében. Hogyan viszonyulnak egymáshoz ezek a médiafelületek, mi a sajtóságos szerepük, miért szükségesek? És hogyan tovább, Református Híradó?

– A Kehely megjelenése várható esemény volt. Pont az RH ellenzői mondták azt, hogy inkább gyülekezeti lapra lenne szükség. Éreztem, hogy mindkettőre szükség van, szólni kell a templomba járóhoz és a kívülről szemlélőhöz is, természetesen más-más formában. Nagyon sokat tanultam tőled az újságírásról, lapszerkesztésről, lapszám-előkészítésről. Ez adott bátorságot ahhoz, hogy 2014-ben pont a te támogatással és Somogyi Botond önzetlen szerkesztői munkájával elindítsuk a Kehelyt is, mint a Kolozsvári Református Egyházmegye hivatalos lapját.

A honlap szükségességét senki sem vonja kétségbe. A főbb cikkeknek, egyházi híreknek kellene itt helyet biztosítani, hogy a digitális világban is megjelenjen az egyház. A statikusság azt jelenti, hogy nincs munkatárs, aki félvállalná a honlap szerkesztését, nekem pedig erre nem volt fizikai időm az elmúlt 8 évben. Most is munkatársakat keresek a lapok és főleg a weboldal működtetéséhez. Örömmel tölt el

Óvodától kántorságig: ha megnövök, Halász Judit szeretnék lenni

Müller Márta süt, fest, tanít, orgonál, nyári hangversenyeket szervez

FOLYTATÁS A 17. OLDALRÓL

– Mikor és hogyan lett a Farkas utcai református egyházközség kántora?

– Orgona szakos hallgatóként többször helyettesítettem néhány kolozsvári egyházközségben az akkori kántorokat. Így ismerkedtem meg a szakmával. 2013-ban a Farkas utcában megüresedett az egyik kántori hely, felkértek, hogy próbáljam ki a szolgálatot. Később sikeresen elvégeztem a kötelező kántorképzést, azóta itt szolgálom.

– Hogyan érzi magát egy fiatal hölgy, aki Kolozsvár egyik legpatinásabb templomában kántor?

– Nagy megtiszteltetés itt szolgálni, nagyon büszke vagyok erre. Megpróbálom gondját viselni az Angster József által épített több mint 100 éves orgonának, úgy érzem, nagy felelősség ezt a hangszert „örizni”. Mint orgonista fel szeretném használni mindazt, amit az egyetemen tanultam, többször kipróbálok régi/új darabokat az istentisztelet előtt, áldás után, felhasználom az egyetemen „egyházzenei kísérlet” tantárgyon tanultakat. Amire nagyon büszke vagyok, hogy 2018 júniusában én kísérhettem a Transilvania Filharmónia zenekarát, kórusát, szólistáit Benjamin Britten *War requiem* című darabjában.

– Fiatalsága előny vagy hátrány ezen a pályán?

– Mindkettő. Attól függ, milyen szempontból nézzük. A fiatalabb gyülekezeti tagok szemszögéből szerintem előny, mert megpróbálok változatos lenni, szeretem az új dolgokat kipróbálni. Viszont ez nem biztos, hogy az idősebbeknek is tetszik. Ők a megszokottat, egyszerűt jobban szeretik.

– Hogyan éli meg azt, hogy a munkahelyén és azon kívül is visszafogottabban kell öltözködni, viselkednie? Hiszen nem engedheti meg magának, hogy azt mondják önről: hű, de rövid a szoknyája (pedig nem rövidebb, mint a kortársaié), túl mély a dekoltázs (pedig nem mélyebb, mint a többi lány esetében), eset-

leg túl hangosan beszél vagy kicsúszik a száján egy-egy „szabadosabb” kifejezés, ami a hétköznapi ember számára magától értetődő.

– Nekem ez nem jelent gondot, amúgy sem öltözködöm kihívóan. Azt is tudom, hogy – különösen a Györgyfalvi úti imaházban, ahol a gyülekezet által látható helyen „dolgozom” – fontos az alkalomhoz illő öltözködés. Nem jellemző rám, de ha véletlenül kicsúszik a számon egy „szabadosabb” kifejezés, szerintem mindenkivel előfordul, akárhol dolgozik is.

– Hogyan viszonyult önhöz kezdetben és most az egyházközség, a presbitérium, a lelkész(ek)?

– Mindig is nagyon elnézőek, megértőek voltak velem, és ezért hálás is vagyok. Nem voltam számukra idegen, amikor kántor lettem. A templom „tövében” nőttem fel, ismertek mint a kertész és presbiter Sanyi bácsi unokáját, Gönczy László (a Református Kollégium egykori igazgatója) dédunokáját, itt kereszteltek, ide jártam vasárnap iskolába, ifibe, itt konfirmáltam – ahogy a többi testvérem is.

– Melyik a legkedvesebb kántori teendője?

– Legkedvesebb kántori teendőm a fiatalokkal való foglalkozás. Ez nyilván az idén elmaradt. De a múlt évben és azelőtt is besegítettem a segédlelkészeknek a fiatalok KISZT-re (Kolozsvári Ifisek Színjátszó Találkozó-jára) való felkészítésében, bibliaórákon tanítottam és kísértem az ifis énekeket zongorán. 2018-ban sikerült a Bifinek (Belvárosi Ifi) tizenhárom év után újra előadnia Iváncsits Tamás *A tékozló fiú* című rockoperáját. Óriási élmény volt felkészíteni az ifiseket zeneileg és velük együtt fellépni. A régi előadásban a nővérem is énekelt, a bátyám volt a dobos. Akkor én még nem voltam ifis, de nagyon tetszett az egész produkció. Érdekes, hogy 2005-ben Gombár Árpád kollégám kísérte a csapatot billentyűs hangszeren, két évvel ezelőtt pedig én.

– A mára hírneves Farkas utcai nyári hangversenysorozat

egyik szervezője. Milyen tapasztalatokat szerzett a szervezés során, amit ki tudja hol és mikor kamatoztatni?

– Négy éve kezdtem el segíteni Miklós Noémi volt tanáromnak, és azóta egyre többet vet-

ez nekem való munka, egész jól megy, csak így tovább!

– A karácsony és a húsvét az egyik legzsúfoltabb időszak az egyik kántor életében, ám a járvány megváltoztatni látszik ezt a több évtizedes, sőt több évszáz-

Remélhetőleg nincs messze az az idő, amikor csak nevetünk egy ilyen „biztonságos” kép láttán

tem át tőle a szervezési feladatokból. Idén lett volna az első alkalom, amikor szinte teljesen egyedül viszem végig a folyamatot a fellépők felkérésétől az elszámolásig. A pályázatírás és az elszámolás – főleg román nyelven – nagyon hasznos lehet a jövőben, ezt biztosan fel fogom használni. Amellett, hogy rengeteg kül- és belföldi művésszel ismerkedhetek meg, alkalmam adódik médiában dolgozókkal, dizájnerekkel, szponzorokkal kapcsolatot tartani. Az önbizalmam lehet még nem túl erős, de a műsor szervezése segít ennek növelésében, hisz szeretem csinálni, sokan biztatnak, hogy

zados hagyományt. Hogyan készült most a karácsonyra? Kevesebb a tennivalója?

– Igen, kevesebb istentisztelet van, a bibliaórákon, konfirmációs előkészületeken nem kell részt vennünk kántorként, a kórus, áhítat elmaradt, ezért több szabadidőm van. Húsvétra megtanultam Händel *Messiás* című oratóriumának az ismert *Halleluja* tételét orgonán, készítettem édesapám segítségével egy felvételt a templomban, feltettem a gyülekezet Facebook-oldalára „húsvéti ajándékként”. Már régóta terveztem, hogy megtanulom orgonán Vivaldi *Négy évszak* című művét, mivel nagyon szeretem a barokk zenét, főleg Vivaldit. Megszereztem az orgonaátíratot, azt gyakoroltam a karantén alatt és nyáron is. Most ősszel pedig Csajkovszkij *Diótörőjének* átíratával foglalkoztam, pár részletet tanulok meg belőle. Persze több időm van a hobimra is, szoktam kézimunkázni, barkácsolni, néha festeni. Idén karácsonyra készülve elkészítem gyurmából a betlehemi jelenet szereplőit, illetve mézespogácsát sütök, cukormázzal díszítem.

– Gombár Árpáddal együtt látják el a kántori teendőket. Van-e önök között valamilyen versengés, vagy minden gond nélkül történik a feladatok megosztása?

– Amikor ide kerültem, csodáltam, hogy Árpi, amint mondtak neki egy számot, máris dúdolni kezdte a zsolnárt. Ma már én is jó úton járok a nyomában. Mivel a Györgyfalvi úti imaház is a mi egyházközségünkhöz tartozik, vasárnaponként felváltva szolgálunk ott, illetve a Farkas

utcai templomban, ezt mindig előre megbeszéljük, leosztjuk. Versengés nincs köztünk, mindkettőnknek megvan az erőssége és a gyengéje. Szerintem nagyon jól kiegészítjük egymást. Árpi nyugodtabb természetű, megszokott módon kántorizál. Én kissé tüzeesebb vagyok, gyorsabban játszom, szeretek kipróbálni új hangzásokat, hangszíneket, igyekszem érdekessé tenni az áldás utáni orgonajátékot. Van, akinek az előbbi tetszik, van, akinek ez utóbbi.

– Gyerekkora, a nagy család befolyásolta-e valamennyire, valamilyen módon a pályaválasztását? Mit szóltak a szülei, amikor elvállalta a kántori állást?

– A családom nagyon biztatott, örültünk a lehetőségnek. Nyilván volt egy kis félelem is az elején, de biztos voltam a dolgomban. Az óvodai éveimben már elhatároztam, hogy ha megnövök, Halász Judit szeretnék lenni, mert szeretek énekelni, fellépni. Itthon sokszor műanyag pohár vagy úrókötél volt a mikrofonom, úgy énekeltem a gyerekdalokat, népdalokat. A testvéreim is tanultak zenélni, bár egyikük sem lett hivatásos zenész. A vasárnapi iskolában és később az ifiben sok vallásos dalt megtanultam, mindig nagyon élveztem őket. Amikor megadtatt az alkalom a kántori állásra, kissé meglepődtem, mert tulajdonképpen a gyermekkori álmaim elemei köszöntek vissza: ének, mikrofon, vallásos énekek, ráadásul orgonakiséret!

– Nem vágyik arra, hogy tanítson?

– A tanítási lehetőségre először öt éve került sor, azóta is folytatom a zongoratanítást az InstruMentor Alapítványánál. Minden diákomnak megadom a lehetőséget, hogy kipróbálja az orgonát, elmesélem, hogyan működik, milyen egy istentisztelet. A tanítás sokszor feltölt, szeretek gyerekekkel beszélgetni, viccelődni. Próbálok őket játékosan tanítani nemcsak a zongorázásra, hanem zene-történelemre, hangszerismeretre is. Ebben sokat segít, hogy nekifogtam fuvalán tanulni. Ha együtt játszunk a tanult dallamokat, énekeket, néha én is hibázom, és ez nagyon szórakoztató, biztató tud lenni a gyerekek számára.

– A mai fiatalok gyakran váltogatják munkahelyeiket, sőt pályájukat is, ezért elengedhetetlenül fontosnak tartom megkérdezni: elégedett-e azzal, amit szakmailag elért? Mit gondol, hol lesz tíz év múlva?

– Pályakezdőként nem vagyok abban az életszakaszban, hogy elégedett legyek. Egvelőre ott tartok, hogy megfogalmaztam, mit is akarok elérni. De amire büszke vagyok, az a hangversenysorozat szervezése, amit mindenképp szeretnék folytatni. A gyerekekkel való foglalkozás, a zongoratanítás is nekem való munka. De ki szeretnék próbálni más dolgot is: a kézimunkához sok türelmem van, a tervezés is érdekel, talán egy egyszerűbb IT-tanfolyamot is elvégeznék. De a legbiztosabb, ha Istenre bízom a sorsomat, Ő tudja a legjobban, mire van szükségem, mi az én feladatom és szerepem a nagyvilágban. Kíváncsi vagyok, hogy ezt megtudjam!

Müller Márta nagy családjával 2017-ben

Mit jelentett az „online-osodás” a Refiben?

A Kolozsvári Református Kollégium életében a 2019–2020-as tanév a 30., jubileumi év volt. Nagyon készültünk az elmúlt három évtized megünneplésére: változatos, tematikus programokat terveztünk, amelyekből sajnos nem sokat tudtunk megvalósítani. Ünnepi terveinket a világjárvány meghiúsította, ugyanis márciustól az iskolákat bezárták, és áttértünk az online oktatásra, amihez gyors alkalmazkodásra, sok változtatásra, munkára volt szükség.

SZÉKELY ÁRPÁD

Az új helyzet komoly feladatot rótt az iskolá(k)ra. Átcsoportosítottunk minden saját anyagi forrást, és megpályáztuk a polgármesteri hivatal által biztosított lehetőségeket, hogy az iskola technikai felszereltsége lehetővé tegye minden tanuló és tanár számára a bekapcsolódást az online oktatásba. Már az elmúlt tanévben sikerült kiválasztani és mindenki számára elérhetővé tenni azt a felületet, amelyen a munka azóta is zajlik. A nyár azzal telt, hogy minden tantermet felszereltünk olyan digitális eszközökkel, amelyek lehetővé tették a hibrid oktatást, ami azt jelenti, hogy az osztály egyik fele iskolában tanul, míg a másik fele otthonról követi az órákat.

Szeptemberben megkezdődött a tanítás, és mi arra törekedtünk, hogy az egészségügyi

szabályok betartásával minél több osztályt tudjunk teljes létszámmal fogadni, ehhez viszont

arra volt szükség, hogy tágas termeinket – mint a díszterem, tornaterem, diáklklub – osztály-

termekké alakítsuk. Így is maradt négy osztályunk, ahol csak a hibrid oktatást biztosíthatunk, ugyanis a tanterem mérete nem tette lehetővé a teljes létszámú jelenléteket.

40 laptopot, több mint 300 táblagépet, 35 grafikus táblát, 35 webkamerát rendeltünk, ezek egy részét felszereltük a tantermekbe, másik felét kiosztottuk a diákoknak, hogy mindenki saját eszközön kapcsolódhasson be az online oktatási folyamatba. Hogy könnyítsünk a diákok és tanárok helyzetén, már szeptembertől 40 perces órákra álltunk át, hogy lerövidítsük a számítógép előtt töltött időt.

Márciusban, amikor a vírus megszakította az oktatási folyamatot, tanácstalanok voltunk, de megértettük a helyzet súlyosságát, és azonnal platformot kerestünk, hogy a diájkínkkal tarthassuk a kapcsolatot. Ma már minden a tervek szerint működik, és alig van gond, alig van olyan diák, aki ne tudna valami miatt részt venni a tanórán. Mindezek ellenére bízunk az Úristenben, hogy a szünet után újra visszatérhetünk az iskolába.

Áldott és békés karácsonyt, hittel, reményekkel teljes boldog új évet kíván mindenkinek a Kolozsvári Református Kollégium közössége!

Webkamerákkal, grafikus táblákkal szerelték fel a tantermeket

30 éves az újraindított Kolozsvári Református Kollégium

„Kezdetben volt az ige, és az ige testté lett.” Valahogy így indult újra elsőként az erdélyi egyházi iskolák közül a Kolozsvári Református Kollégium 1990. október 1-jén. Csiha Kálmán püspök úrnak, a lelkes diákoknak és a megbízott fiatal igazgatónak köszönhetően az iskolának lelke már volt, teste még nem, de Isten hamarosan ezt is kirendelte, igaz, még nem az ősi épületek egyikében, hanem egy külvárosi iskola négy tantermében. Volt ebben valami sorsszerűség is, előbb bizonyítani kellett ahhoz, hogy 2002. december 20-án, hosszas pereskedés és sokszor reménytelennek tűnő küzdelem után karácsonyi ajándékként visszatérhessünk az ősi hajlékba, a Farkas utcai Ókollégium épületébe. A kolozsvári magyar közösség, művészek, közéleti személyiségek, az egykori híres kollégium öregdiákjai itthon és külföldön, amerikai és kanadai emigrált hazafiak felkarolták ügyünket, és a lepusztult, lelakott, tönkretett épület lassan kezdett megújulni, megszépülni, a múlt és a jelen összeért, „hazaérkeztünk”.

RÁCZ MELINDA

Ettől kezdve célunk a gyarapodás volt, a humán-teológiai líceumi osztályaink mellett meghirdettünk egy természettudományi osztályt is, hiszen a szórványban élő magyarság, akik közül a diájkaink nagyobbik része érkezett, a real szakirányra is igényt tartott. Kezdetből fogva tudtuk, hogy a híres kolozsvári iskolák mellett a mi létjogosultságunk az, hogy a nyelvében fogvatkozott vidékek gyakran szegény sorsú diákjait felkaroljuk és megmentsük őket a lemorzsolódástól, asszimilálódástól. 2008-ban sikerült megszerezni az engedélyeket 1. és 5. osztály, 2010-ben óvodai csoport indításához, az 1994-től működő egészségügyi posztliceális évfolyamokkal teljessé vált az oktatási palettánk. 2014-ben újabb kihívás előtt állt a kollégium: egy régi hiánypótlás jegyében a város magyar vezetősége, az Erdélyi Református Egyházkerület és a magyar kormány támogatásával létrejöhett a magyar szakiskolai tagozat, ahol a 2015–16-os tanévtől hat szakmában – fodrász, szakács, vil-

lanyszerelő, elektronista, asztalos, víz- és gázszerelő – képezünk szakembereket. Kicsi lett immár a Farkas utcai épület, a püspökség rendelkezésünkre bocsátotta a visszakapott Szeretetházat, ami 2015 szeptemberére készen állt a 79 szakiskolás diák fogadására. 2018-ra egy másik régi álom vált valóra, a magyar kormány újabb segítségével kívül-belül megújult a Farkas utcai épület, és korszerűen felszerelt, modern technikai eszközökkel rendelkező, minden igényt kielégítő tanintézménnyé vált. „A valamikor 230 diákból és néhány tanárból álló kis közösség nagy intézménnyé fejlődött, ahol több mint 800 diák tanul, és több mint 100 felnőtt gondoskodik a tanításukról, nevelésükről. Ez a 30 év elegendő volt ahhoz, hogy hírnevet szerezzünk, és kiemelt helyünk, szerepünk legyen az erdélyi magyar iskolák között” – írta dr. Székely Árpád igazgató a 30. évfordulóra megjelent kollégiumi emlékkönyvünk vezércikkében.

Gyarapodásunk nemcsak „testben” történt, nemcsak számok és tények tanúskodnak róla,

hanem az a sokat emlegetett kollégiumi lelkület is, ami térben és időben összefüzi jelenlegi és volt diákjainkat, és ami sokuk vallo-mása szerint megtartó erő volt mindig az életcsatákban. Évkönyveinknek van egy sajátos rovata: egykori diákjaink vallo-másai, ahol a múltó évek távlatából vetnek számot azzal, mit adott nekik a kollégium, milyen útravalót vittek magukkal. Alljon itt egy 2007-ben végzett diákunk gondolata: „Ahogy a kis herceg megszelídítette a rózsáját, úgy szelídített minket is magához az iskola. Bezártak a falak? Lehet. De meg is védtek sok mindentől! És azok a falak példát mutattak: az apró faházikók vagy éppenséggel a cifrapaloták, amelyeket az eddig felhalmozott tudásunkkal építünk magunk köré, részben a kollégium falainak a mintájára épülnek. Túlzás lenne talán az egekig magasztalni az iskolát. Nem biztos, hogy különbek voltunk másoknál. De aki befogadta azt a világot, amelyet az iskolánk kínált fel, annak más világra nem volt és most sincs szüksége.” (Kovács Hont Imre)

Van mit ünnepelnünk tehát, és igazgatónk a rá jellemző egyszerűséggel már a 2019-es esztendőben elkezdte a tervezést, sőt az ünnepést is. Az első, 2019 októberében kiküldött meghívó szövegéből idézek:

„A 2019–2020-as tanév a kollégium 30. tanéve, amely során több rendezvényt szervezünk. A november 9-én sorra kerülő kórus- és családos találkozó az első tematikus rendezvényünk. Ezt követni fogja kollégista lelkészek, kórustagok találkozója, és több más rendezvény...” Ezt az eseményt megtartottuk; kórust vezető öregdiákok hozták el énekkara-

ikat szerte Erdélyből, és dicsérték az Urat a Farkas utcai templomban; ezzel párhuzamosan a családos találkozó az a házaspárok vetek részt gyerekeikkel együtt, ahol mindkét vagy az egyik szülő kollégista volt, és a gyerekeik is nálunk tanulnak. Jelenleg 90-nél is több olyan tanuló van, akiknek legalább egyik szülője ide járt. A kórus a kollégium védjegye, megtartó ereje, népszerűsítésének és hitvallásának eszköze volt az elmúlt évtizedekben, itthon és az Isten háta mögötti kistélepuszokon, de a nagyvilágban, Németországban, Amerikában, és természetesen az anyaországban is visszhangot vert éneke. Nagyon sok egykori kórustag lelkészként, kántorként zenetanárnaként vagy egyszerűen hobbi-ból vezet kórust Erdély különböző településeire.

150-nél is több lelkész végzett a kollégiumban, legyen tehát lelkész-találkozó, aminek az időpontját is kitéztük: 2020. március 20-a, a meghívókat is elküldtük, a programot összeállítottuk, de a fránya vírus gyökeresen átírta a forgatókönyvet, nem csak az ünnepét, az életünkét is. De bízunk abban, hogy a fő rendezvényt, amin részt vettek volna külföldi támogatóink, magyarországi és holland testvériskoláink vezetői, az erdélyi református kollégiumok vezetősége, az erdélyi közélet jelentős személyiségei, 2020. október 24-én mégis megtarthatjuk. Több évfolyam szervezte erre az időpontra az érettségi találkozóját, minden egykori diák, tanár, és a kollégium közössége alig várta a nagy eseményt. Eddigre viszont nemcsak ünnepelni nem lehetett, hanem az iskolák újra kiürültek, átköltöztünk az online térbe, a személyes kapcsolatok helyét átvett-

te a számítógép képernyője, az összezsugorodott világ az otthonunkba költözött.

Eltelhet úgy 2020 októberre, hogy nem ünnepelünk – került fel bennünk a kérdés, kíváncsi vagy emlékezzünk, ha nem is úgy, ahogy szeretnénk, de legalább ahogy lehet? A gazdag és minden eddigénél vaskosabb jubileumi emlékkönyvünk elkészült, a számvetést, ha máshol nem is lehetett, ott elkészítettük. Döntöttünk, kisfilmet készítettünk, amelyben hálát adunk Istennek az elmúlt évtizedek eredményeiért, áldásaiért, a sok tehetséges diákért, akik itthon és a világ különböző pontjain megállják a helyüket, és őrzik a lángot, amit a lelkükbe helyeztünk. A film megtekinthető a kollégium honlapján.

Szólnom kell arról, hogy ennek az alma maternek a kezdetektől volt egy pater nostere dr. Székely Árpád igazgató és karnagy személyében, aki 30 éve a legjobb tudása szerint irányítja ezt az intézményt úgy, hogy soha nem volt játéka semmiféle képviselet, hanem közvetlenül képviselt egy olyan erkölcsi értékrendet, amelyben töretlenül hitt, és amelyet személyes példájával, közösségépítő munkájával elültetett a mindenkori kollégisták lelkébe is. A kórus, a közös ének volt az a tiszta forrás, ahonnan erőt merített a mindennapok lélekölő munkájához. Az ő neve örökre összefonódott az újjászülött kollégium történetével.

Különleges volt az indulás, rendhagyóra sikeredett a jubileumi ünnepelés, és idén elmarad a 29. éven át megrendezett Farkas utcai karácsonyi koncert is. Most az elcsendesedés, az emlékezés és a hálaadás ideje van, és tudjuk, az Úr építi a házat, azokét, akik kezdetől Őbenne bíztak.